

Kursplan för Ornitologi 15 högskolepoäng, Ornithology 15 ECTS credits

1. Grundläggande uppgifter

Fastställd av naturvetenskapliga fakultetens utbildningsnämnd 2007-03-01. Planen träder i kraft 2007-07-01. Kursen är på avancerad nivå.

2. Allmänna uppgifter

Kursen ingår i huvudområdet biologi vid den naturvetenskapliga fakulteten. Kursen är en valbar kurs på avancerad nivå för en naturvetenskaplig kandidatexamen eller masterexamen i biologi. Kursen ges även som fristående kurs. Kursen ges eventuellt på engelska.

3. Lärandemål

Kursens mål är att studenterna efter avslutad kurs ska ha uppnått en bred ornitologisk kunskap och förståelse av relevanta forskningsmetoder. Detta inkluderar fåglars taxonomi, morfologi, systematik, evolution, ekologi samt skydd och bevarande. Speciellt vikt läggs på praktiska övningar för att studenterna ska erhålla en god praktisk ornitologisk kunskap som de kan ha nytta av i samband med bevarande av och forskning på fåglar men även vid kontakter med allmänheten.

Efter avslutad kurs skall studenterna ha förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

- kunna identifiera och namnge (på svenska eller engelska) 75-100 vanliga svenska fågelarter baserat på deras utseende och sång
- ha grundläggande förståelse för fåglars morfologiska och fysiologiska anpassningar ur ett evolutionärt perspektiv
- ha fått en inblick i viktiga ekologiska och evolutionära frågeställningar applicerade på fåglar
- ha lärt sig grundläggande kunskaper i praktiska fältmetoder för att studera fåglar, speciellt fångst och ringmärkning, taxering (linje- och provrutetaxering) samt hur man utför studier av holkhäckande fåglar
- kunna planera och utföra fältstudier av fåglar samt utföra analyser av sådana datamaterial, inkluderande analyser av egna data insamlade under kursens gång
- känna till och förstå metoder och analyser för övervakning och taxering av fågelpopulationer.
- ha fått insikt i hotbilder för och bevarandearbete med fåglar
- kunna utföra egna enkla forskningsprojekt kring ekologiska och evolutionära frågeställningar applicerade på fåglar i fält eller laboratoriestudier.

4. Kursinnehåll

Kursen består av 3 delmoment (exkursioner ca 3-4 veckor, teori och övningar (ca 3-4 veckor) projektarbete (2 veckor i smågrupper). Kursen innehåller följande specifika moment:

- Artidentifikation av fåglar på utseende och sång: I fält, på museum (uppstoppade fåglar) eller i laboratoriet (från CD-skivor med fågelsång).
- Beskrivning av fåglars morfologiska och fysiologiska anpassningar ur ett evolutionärt perspektiv.
- En pågående studie av holkhäckande fåglar i ett speciellt studieområde som besöks 1-2 gånger per vecka under kursens gång.
- Fångst och ringmärkning av fåglar; artidentifikation, bestämning av kön och ålder, samt insamling av morfologiska mått på de infångade fåglarna.

- Övervakning av fågelpopulationer, inklusive utförande av olika taxeringsmetoder för att uppskatta antalet fåglar av olika arter samt analys av insamlat fältmaterial.
- Fåglars flyttning och anpassningar för flygning – evolutionära och ekologiska mönster.
- Livshistoriestrategier och sexuell selektion.
- Artbildning och populationsdifferentiering (genflöde, inavel, spridning).
- Strategier för och resultat av övervakning av svenska fågelpopulationer.
- Praktiska övningar för att lära sig hur man använder statistikprogrammet SPSS för att analysera data.
- Praktiska övningar för att lära sig att utvärdera fågeltaxeringsdata.
- Exkursioner för att öva fältbestämning av fåglar och få en inblick i fågelsamhällen från olika habitat.
- Planering, praktiskt utförande, analys av egna data, skriva rapport och ge PowerPoint presentation av ett eget 2 veckors projekt i små grupper om 2-3 studenter.

5. Undervisning och examination

Undervisningen utgörs av föreläsningar, fältövningar, seminarier, gruppövningar, praktiska övningar inomhus samt projektarbete. Deltagande i fältövningar, seminarier, gruppövningar, praktiska övningar inomhus och projektarbeten och därmed integrerad annan undervisning är obligatoriskt.

Examination sker skriftligt i form av två deltentamina under kursens gång (en artkunskapsstentamen tidigt på kursen och en skriftlig tentamen i slutet av kursen), samt skriftlig och muntlig redovisning av det egna projektet.

För studerande som ej godkänts vid ordinarie tentamen erbjuds ytterligare tentamenstillfälle i nära anslutning härtill.

6. Betyg

Betygsgraderna på kursen är väl godkänd, godkänd och underkänd.

För godkänt betyg på hela kursen krävs godkänt artidentifikationsprov (minst 16 av 20 arter rätt identifierade), godkänd skriftlig tentamen, godkänd projektrapport samt deltagande i alla obligatoriska moment.

Slutbetyget avgörs genom en sammanvägning av resultaten på de moment som ingår i examinationen; skriftlig examen 80%, artidentifikationsexamen 5%, projektrapport 15%.

7. Förkunskapskrav

För tillträde till kursen krävs 60 p (90 hp) naturvetenskapliga studier inkluderande kunskaper motsvarande BIO580 Ekologi, grundkurs 10 p.

8. Litteratur

Enligt fastställd litteraturlista, vilken skall finnas tillgänglig senast fem veckor före kursstart se Biologisk grundutbildnings webbsida, <http://www.biol.lu.se/biologi>

9. Övriga anvisningar

Kursen kan inte tillgodoräknas i examen tillsammans med BIO609 Ornitologi 10 p.